

nr. 706.469

KORT VERSLAG VAN DE BIJEENKOMST VAN VERTEGENWOORDIGERS
VAN DE ELF GROOTSTE POLITIEVERBINDINGEN, GEHOUDEN OP
19 SEPTEMBER 1963 TE 's-GRAVENHAGE
=====

Aanwezig zijn de heren:

Van de Politieverbindingen:

Arnhem
Amsterdam
Groningen
Rotterdam
's-Gravenhage
Nijmegen
Arnhem
Nijmegen
Amsterdam
Enschede
Rotterdam
Groningen
Tilburg
Eindhoven
's-Gravenhage
Utrecht

Van de B.V.D.:

(wnd. Voorzitter),

Mr. P.G.H. van Doeveren,

Onderwerp van bespreking:

"Enige aspecten van de vreemdelingencontrôle, waar-
onder begrepen de hotelcontrôle".

Inleider: de heer .

opent de vergadering met de mededeling dat Mr. Sinninghe Damsté wegens verblijf buitenslands helaas verhinderd is de vergadering bij te wonen en hem heeft opgedragen de vergadering in zijn plaats te presideren.

De heer , zijn inleiding aanvangende, zegt dat hedenmiddag geen nieuw onderwerp wordt aangesneden. Het toezicht op de vreemdelingen is ook voor de BVD van eminent belang met het oog op het verkrijgen van inlichtingen omtrent mogelijk onder deze categorie voorkomende personen, die van een staatsgevaarlijke activiteit of neiging daartoe ten opzichte van Nederland of met Nederland bevriende buitenlandse mogendheden blijk geven of hebben gegeven.

Beter kan worden gezegd dat het zeker is dat er vreemdelingen zijn, die bepaald niet voor toeristische genoegens naar Nederland komen, al zullen zij zich wel als toerist voordoen.

Zo goed als zich onder vreemdelingen criminele elementen bevinden, zo zullen wij onder hen ook personen aantreffen, die met subversieve bedoelingen naar Nederland zijn gekomen. Aangezien het mogelijk is criminele elementen onder de vreemdelingen te ontdekken, zo moet het eveneens mogelijk zijn door bundeling van krachten van de politieverbindingen, vreemdelingendiensten en BVD te komen tot een werkwijze die het voor de tegenstander steeds moeilijker maakt, gebruik te maken van de voordelen die de liberalisatie van het grensverkeer hen biedt.

Tijdens de ID-vergaderingen, op 20 en 22 maart 1962 gehouden, zijn als onderwerpen van beschouwing naar voren gebracht:

- a) de liberalisatie van het grensverkeer,
- b) de consequenties daarvan voor de grensbewaking en
- c) de repressieve contrôle binnenslands op vreemdelingen.

De deskundige inleider, die laatstgenoemd onderwerp behandelde, uit Amsterdam, zei o.m.:

"Contrôle kan op vele manieren en met vele middelen geschieden. Hierin neemt die in hotels, campings en jeugdherbergen een voorname plaats in. Aangenomen dat overal in den lande het systeem van de hotelbriefjes is ingevoerd".

Het belang van een goede hotelcontrôle werd ook onderstreept door de Minister van Justitie in zijn tot de Procureurs-Generaal gerichte circulaire van 21-8-1961, waarin de Minister het gewenst acht, dat voortaan in alle gemeenten een regelmatig en effectief toezicht zal worden uitgeoefend op die plaatsen waar veel vreemdelingen plegen te vertoeven.

Uiteraard neemt de hotelcontrôle hierbij een eerste plaats in. Daarbij is een regelmatige en doeltreffende controle ter plaatse geboden en ware niet slechts te volstaan met het nazien van de dagelijks ingeleverde lijsten van de hotelgasten.

De als gevolg van deze circulaire gehouden BVD-enquête ging in op de praktische zijde van deze hotelcontrole. Naar aanleiding van het resultaat van deze enquête zijn er enige punten, welke mogelijk tot nader overleg aanleiding kunnen zijn.

Er wordt geen uniform invulformulier door de hotelhouders gebruikt. Dit formulier wordt per gemeente vastgesteld, ingevolge art. 27 van het Vreemdelingenreglement.

Het zou nuttig zijn indien tot uniformering van dit formulier wordt overgegaan, waarin ruimte is gereserveerd voor het opnemen van gegevens speciaal betreffende IJ.G.-vreemdelingen als aparte categorie van de visumplichtige vreemdelingen. De invulling dient te geschieden door de hotelhouder aan de hand van het reisdocument. Hierdoor vervalt grotendeels het naar voren gebrachte euvel van het niet leesbaar zijn van de door de hotelgast ingevulde gegevens. Bovendien is het niet uitgesloten te achten dat de bonafide hotelhouder eventueel onregelmatigheden in het reisdocument ontdekt en hiervan kennis geeft aan de politie.

In de tweede plaats wordt het dezerzijds van belang geacht dat de tijdens de hotelcontrole gesignaleerde IJ.G.-onderdanen ter checking worden doorgegeven aan de plaatselijke I.D. De gedachte komt zelfs op of het niet mogelijk is om deze IJ.G.-logeergasten éénmaal per week of 14 dagen per lijst aan de BVD te melden.

In verband met de binnenkomst van IJ.G.-vreemdelingen, aan wie door het Ministerie van Justitie een meldingsplicht is opgelegd (aanmelden binnen 2 x 24 uur, bij het Hoofd van de Plaatselijke Politie), ontving de BVD kortgeleden een schrijven van de Staf van het Wapen der Koninklijke Marechaussee waarin bericht werd dat het opgevallen was dat verschillende IJ.G.-vreemdelingen die de zojuist genoemde meldingsplicht hadden, hieraan niet voldeden.

De Koninklijke Marechaussee heeft aangeboden, wanneer zij inreizende IJ.G.-vreemdelingen aan de (nog controlerende) Nederlandse doorlaatposten ontdekt, hiervan bericht zal geven aan de betreffende plaatselijke vreemdelingendienst, opdat de politie op de hoogte is van het a.s. verblijf van de desbetreffende vreemdeling in haar gemeente. Deze melding zal de V.D. bereiken binnen 3 x 24 uur.

In de derde plaats is het van groot belang dat de hotelbriefjes overzichtelijk worden opgeborgen, zodat deze naderhand nog kunnen worden geraadpleegd. Als termijn van bewaring zou minstens drie jaar moeten worden aangehouden. Het is voor de BVD van eminent belang dat achteraf checking mogelijk is.

De heer vervolg zijn betoog met enige voorbeelden:

Toen de Frenzel-zaak in Duitsland begon te lopen, werd de BVD hierin ook gemoeid aangezien het door Frenzel geleverde materiaal via de z.g. "Douglas-lijn" naar Nederland werd getransporteerd door de Duitsers, in wezen de Tsjechische officieren, en . Aan de hand van de hotelbriefjes - gecontroleerd in een aantal grote steden in Nederland - konden hun gangen worden nagegaan en een Tsjechische koerier worden getraceerd die in deze affaire een rol heeft gespeeld.

Bovendien werden aanwijzingen verkregen dat een agent van de Tsjechische inlichtingendienst, die, door naar Liechtenstein uit te wijken de dans helaas ontsprong, in Nederland in hetzelfde hotel verbleef met een slachtoffer in spé.

In de Schwartzenberg-zaak in Zwitserland - een groot opgezette Tsjechische spionagering - hebben de gegevens die wij in Nederland boven water konden brengen uit de hotelbriefjes meegeholpen om de Tsjechische agent "Gonda" te ontmaskeren.

Uit de vele onderzoeken die door de I.D. en BVD worden ingesteld blijkt steeds weer het grote nut van een deugdelijke hotelcontrôle en van invulling van hotelbriefjes.

Het is één van de vele bouwstenen om een zaak rond te krijgen en om een tegenstander te kunnen traceren.

Een effectieve hotelcontrôle, al is dit slechts één facet van het toezicht op vreemdelingen, is van eminent belang en de vraag werd in het midden van de vergadering gelegd hoe een en ander te realiseren valt in het licht van de zoëven gestelde punten:

nl.

1. uniformiteit/invullen door hotelhouders;
2. checking IJ.G.-gesignaleerden bij plaatselijke I.D./BVD-melding;
3. overzichtelijke administratie/minstens 3 jaar bewaren.

Discussie

Op een desbetreffende vraag antwoordt de heer , dat het nuttig is een onderzoek in te stellen naar het verloop van het bezoek door de visumplichtige vreemdeling aan de referent. Uit dergelijke onderzoeken komen regelmatig zaken naar voren. Herhaaldelijk werd geconstateerd dat het bezoek aan de referent als noodzakelijke formaliteit geldt om andere activiteiten te verbloemen.

De heer merkt op dat zo er bij de BVD wensen inzake de vreemdelingencontrôle zijn, deze het beste per brief kunnen worden bekend gemaakt, aangezien de I.D., de V.D. en de hotelcontrôle, althans te Amsterdam, onder verschillende commissarissen vallen. Het aantal overnachtingen in hotels te Amsterdam is thans de 800.000 per jaar overschreden; natuurlijk betreft het hier niet altijd visumplichtige vreemdelingen, maar in dit grote aantal schuilt ook een moeilijkheid.

zegt, dat ook de BVD ijvert voor een nauwer samenspel van de vreemdelingendienst met de inlichtingendienst. De in het vooruitzicht gestelde door de BVD te verzorgen vreemdelingendienst-cursus is dan ook in dit kader geplaatst.

De heer van Doeveren bepleit het belang van het naast het hebben van politieke contacten in het hotelwezen bezitten van relaties, die in de sfeer van het inlichtingenwerk liggen. Hij denkt hierbij aan contacten, die het mogelijk maken van binnen het bedrijf uit informatie te verkrijgen, waarbij dus het element "Vreemdelingencontrôle" op de achtergrond staat.

De heer die enige jaren praktijk heeft op dit gebied, vindt het alfabetisch en lexicografisch opbergen een enorm werk. Het staat niet in verhouding tot de resultaten. Hotelcontrôles moeten met soepelheid worden betracht. Er is een tendenz dat er niet te zwaar aan getild moet worden. Hij vraagt zich af of het vele werk niet kan worden ondervangen door b.v. te controleren in een bepaalde periode of in voor de hand liggende hotels de registers aldaar te doen naslaan. Dit kost minder tijd en men behoeft zelf niets te bewaren.

De heer is het met dit laatste argument eens. De heer zegt evenwel dat elk hotel in welke categorie dan ook door de tegenstander wordt gebruikt. Een recent geval speelde zich in Arnhem af. Hierbij werd ook gebruik gemaakt van hotels van mindere klasse. Er zijn derhalve geen normen te stellen.

Indien zoals de heer stelt, er een duidelijke tendenz is de hotelcontrôle soepel toe te passen en het klimaat niet tolereert dat er scherper wordt gecontroleerd of strakker voorschriften worden gegeven, dan zullen we dit deel van mogelijkheden bij de contrôle van vreemdelingen als verloren terrein moeten beschouwen, aldus de heer .

sluit hierop de bijeen-
komst en deelt mede, dat in de aanbiedingsbrief van
het kort verslag van deze vergadering bekend zal
worden gemaakt de datum van de volgende vergadering,
alsmede het daarin te behandelen onderwerp.

oktober 1963